

Tuomas Bährend on suurelle yleisölle tuttu Maajussille morsian -ohjelman vitsikkäänä heilanetsijänä. Yrittäjän arki on kuitenkin kiireistä puhdistamolietteiden kompostointia.

ELINA SAARINEN

Pirkanmaalla Sahalahden kylässä toimivan Vehkosuon Komposti Oy:n yrittäjä **Tuomas Bährendillä** on juuri nyt menossa vuoden kiireisin työsesonki. Maalis-huhtikuussa alkoi kompostiaumojen sekoittaminen ja nyt yrittäjä on kiireinen lopputuotteiden eli liete- ja lantakompostin levittämässä maanviljelijöiden pelloille lannoitteeksi.

Lannoitteiden hintojen nousu on nostanut kompostituotteiden kysyntää.

”Levitysajat ovat lyhentyneet koko ajan. Ennen oli levitykseen käytössä koko sulan maan aika, nyt enää muutama kuukausi, koska ympäristötukisäädökset rajoittavat levitysaikaa”, Bährend sanoo.

Sesonkiaikana Bährendillä on apunaan kolme tai neljä työntekijää, jotta kiireistä selvitään. Yritys kerää itse myös kompostin tukiaineena käytettävät oljet maakunnasta.

”Toistaiseksi apumiehiä on löytynyt, mutta järeiden koneiden käytön osaavia maatalon poikia ei enää paljoa ole. Ammattitaitoisten työntekijöiden saamista hankaloittaa myös se, että sesonki-työ on erittäin epäsäännöllistä. Voi mennä viikko tai kaksi, ettei levätä yhtään, tai voi olla pari päivää keskellä viikkoa, ettei säiden puolesta päästä töihin lainkaan, ja sitten taas mennään kovaa”, Bährend kuvailee.

Kustannukset nousseet

Vuosi sitten tähän aikaan Bährendin kalenterissa näkyi myös Maajussille morsian -ohjelman kuvausten alkaminen. Heilan etsiminen televisio-ohjelman avulla vei Tuomas Bährendin keskelle julkisuusmyllyä, joka ei vielääkään ole kokonaan laantunut. Kompostiyrittäjän yksityiselämä kiinnostaa yhä paitsi lehtiä, myös Bährendin tapamia ihmisiä.

”Mutta ei se työhön ole muuten vaikuttanut, paitsi että silloin tällöin joutuu antamaan haastatteluja. Pahimpaan aikaan lehdistä soiteltiin

Maajussin kuoren takana on työteliäs kompostiyrittäjä

monta kertaa viikossa, nyt ei onneksi enää niin usein”, hän huokaa.

Tuomas Bährend aloitti kompostihommat aikanaan isänsä kompostointiyrityksessä yli 15 vuotta sitten. Noista päivistä kompostointi on muuttunut paljon. Alkuaikoina yritys varastoi mädätettyä lietettä hiekkapatjan päällä pellolla. Vähitellen kompostointiin rakennettiin viemärijärjestelmin varustettu asfalttikenttä, jota on laajennettu. Nyt sitä on pari hehtaaria. Lainsäädännön tiukentuminen kuten uusi lannoitevalmistelaki ja siihen liittyvät asetukset ovat myös muuttaneet toimintaa ja lisänneet esimerkiksi lopputuotteen laadun tarkkailua.

Bährend laskee, että investoinnit pelkästään kalustoon kuten aumankääntäjiin, pyöräkuormaajaan, levitysvaunuihin ja traktoreihin ovat vieneet yli miljoona euroa.

Yritystoiminta on kuitenkin ollut kannattavaa ja lopputuotteelle on löytynyt käyttäjiä paitsi Pirkanmaan mautiloilla, myös viherrakentamisessa.

”Mutta nyt on mennyt huonommin. Energia- ja polttoainekustannukset ovat nousseet aivan älyttömästi. Energiaverojen nostamisella tehtiin karhunpalvelus monelle yrittäjälle, jotka joutuvat käyttämään polttomootorikoneita, koska nyt korotus pitää lisätä suoraan taksoihin. Sitä kautta se siirtyy lopulta kuluttajan maksettavaksi”, Bährend kritisoi.

Hän on toistaiseksi pärjännyt porttimaksuilla. Maanviljelijät 60 kilometrin säteellä kompostointikentästä ovat saaneet hyvää lannoitusainetta pelloilleen ilmaiseksi. Jatkossa hinnoittelua on mietittävä uudestaan.

Vehkosuon Komposti Oy on tarjonnut Tampereen ja Sahalahden jätevedenpuhdistamoille hyvän ratkaisun lietteen hyötykäyttöön. Lietteen

on saatu käsiteltyä asetusten mukaisesti ja ravinteet ovat päässeet takaisin kiertoon luonnon käyttövoimaksi. Bährend kompostoi aumoissaan kaiken Sahalahden puhdistamon tuottaman lietteen, noin 3 500 kuutiota vuosittain, sekä noin kolmasosan Tampereen Viinikanlahden puhdistamon mädätetyistä lietteistä, eli noin 6 000–6 500 kuutiota. Sahalahdelta tulevaan lietteeseen sekoitetaan turvetta, olkea, olkipihkkoa ja karjanlantaa. Tampereen puhdistamolietteeseen kelpaavat seos- ja tukiaineiksi oljet sekä pienet määrät hevosenlantaa. Lämpötila aumoissa nousee palamisvaiheessa 50–70 asteeseen. Palamisvaihe kestää noin kuudesta kahdeksaan viikkoa, jonka jälkeen kompostia jälkikypsytetään aumoissa vielä noin 6–8 kuukautta.

”Tuote on loppuun palanut, siinä on alhaiset raskasmetallipitoisuudet ja se on hygieenistä”, Bährend tietää.

Bährend pitää hyvänä lannoitevalmistelainsäädännön tuomaa kontrollia ja valvontaa, koska sillä varmistetaan hyvälaatuinen lopputuote. Tosin asetusten tuomaa byrokratiaa hän kritisoi. ”Joskus tuntuu, että viranomaiset eivät tällä hetkellä ole itsekään sinut uuden lannoitevalmistelain kanssa. Teoria ja käytäntö eivät aina kohtaa. Mutta pakko on mennä sen mukaan, mitä sieltä esitetään.” Sivutuoteasetusta Bährend pitää täysin toimimattomana. ”Sen mukaan ei yksinkertaisesti voi toimia. Se pitäisi heittää romukoppaan ja aloittaa alusta.”

Paperitöitä ja byrokratiaa Bährend pitääkin oman työnsä huonoimpina puolina. Parhaat puolet löytyvät nopeasti: ”Haju ja likaisuus. No, onhan tässä sellainen yrittäjän vapaus. Ja tämä on kierrätystä parhaasta päästä, yritetään pelastaa maailmaa”, Bährend hymyilee ja jatkaa töitään.